

autoritatem vereberi? neque iudicium sequere: neque vim pertimesces? Quæ tecum Catilina, sic agit, & quodammodo tacita loquitur. Nullum jam tot annos facinus extitit nisi per te: nullum flagitium sine te; tibi uni multorum civium neces, tibi vexatio direptioque sociorum impunita fuit ac libera: tu non solum ad negligendas leges & questiones, verum etiam ad evertendas perfringendasque valuisti. Superiora illa quinquam ferenda non fuerunt, tamen ut potui, tuli: nunc vero me totum esse in metu propter te unum, quicquam increpuerit. Catilinam timeri, nullum videri contra me consilium iniri posse, quod a tuo scelere abhorreat; non est fervendum. Quamobrem discede, atque hunc mihi timorem eripe, si est verus, ne opprimar; sin autem falsus, ut tandem aliquando timere desinam. Hec si tecum, ut dixi, parva loquatur, nonne impetrare debeat, etiamsi vim adhibere non possit?

Plura exempla occurrent apud alios. Apud Xenophonem *2. ἀπόμενην*, voluptatis & virtutis personæ introducuntur. Apud Ovidium in *Metam.* lib. 7. lib. 11. & l. 2. Famis, Somni, & invidiæ. Apud Virgilium, Famæ. Apud Lucretium *Linguæ*. Apud Plutarch. Virtutis & Fortunæ. Ap. Cic. *Verr. I.* Una Siciliae, altera Siculorum, &c. Prosopopœia introducuntur.

CAPUT XXXI.

A D D U B I T A T I O
est deliberatio nobiscum, cum dubitare & ne-
scire nos aliquid significamus: *Græce dicitur*
Ἄπορία, ut: *Eloquar, an fileam?* VIRG. *I. I.*
Æn. Quo me vertam nescio, CIC. pro Cluent.

Ps. 139. v. 7. *Quo ibo a spiritu tuo? & quo a facie tua fugiam?*

Vers. 8. *Si ascendero in cælum, tu illic es: Si in infernum lectum stravero, ades.*

Vers.

Vers. 9. *Si sum psero pennas meas diluculo & habitavero in extremis maris.*

Vers. 10. *Illic etiam manus tua ducet me, & apprehendet me dextera tua, &c.*

(Hic secum David deliberat & dubitat sive nescit, quo fugere a Domino debeat. Definitur autem Addubitatio *deliberatio nobiscum*, quia tacite quasi nobiscum deliberamus, quid acturi simus; utrum scilicet de hoc vel illo dicturi, utrum hoc vel illud facturi aut intermissuri simus, &c. *Deliberatio vero est*, cum varias tanquam consultationis rationes subinde interrogamus, quo in genere suspensis diutius audientium animis, aliquando inexpectatum quippiam exspectatione ipsa majus aut minus statuit. *Taleus l. i. c. 34.*)

Differt Addubitatio & seqq. figuræ sententiae a præcedentibus, quia illæ fuerunt in Logismo, id est, simplici consideratione uniusque sermone: hæ vero sunt in Dialogismo, ubi conjuncta quædam propter interrogationem & responsionem considerantur; *Claud. Min. ad Tal. c. 34.*

Exempla alia.

Luc. 16. v. 3. Ait dispensator intra se: Quid faciam, quia Dominus meus aufert a me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubesco.

I. Cor. 11. v. 22. Quid vobis dicam? laudabo vos in hoc? Non laudo.

Phil. 1. v. 22. Addubitabat Paulus, utrum melius sit vivere, an mori? Quid eligam, inquis, ignoro. Coarctor enim a duebus: desiderium habens dissolvi & esse cum Christo, multo magis melius: permanere autem in carne, magis necessarium propter vos.

Cic. de Invent. Sæpe & multum hoc mecum cogitavi, boni-
ne an maii plus attulerit hominibus & civitatibus copia di-
cendi & summum eloquentia studium.

Pro C. Client. Evidem quod ad me attinet: quo me ver-
tam nescio: negem fuisse illam infamiam corrupti Judi-
ciis? negem illam rem agitatam in concionibus? jactatam
in iudiciis? commemoratam in Senatu? evellam ex animis
hominum tantam opinionem? tam penitus insitam, tam vetu-
stam? Non est nostri ingenii: vestri auxilii est (judices)
hujus innocentiae, sic in hac calamitosa fama, quasi in alt-
qua pernicioſiffima flamma atque in communi incendio sub-
venire.

Phil. I. Quid putem? contemptumne me? non video, nec
in vita nec in gratia, nec in rebus gestis, nec in hac mea
mediocritate ingenii, quid despicere possit Antonius. An in
Senatu facilime detrahi posse credidit? At qui ordo claris-
simis civibus bene gestæ Reipubl. testimonium multis, mihi
uni conservatae dedit. An decertare mecum voluit conten-
tione dicendi? hoc quidem beneficium est: Quid enim ple-
nius, quid uberior, quam mihi & pro me & contra Anto-
nium dicere? illud profecto est: non existimavit sui simili-
bus probari posse se esse hostem patriæ, nisi mihi esset ini-
micus.

In Orat. ad Brut. Utrum difficultius aut maius esset negare
tibi sæpius idem roganti, an efficere id quod rogares, diu mul-
tumque Brute, dubitavi. Sc.

Pro Q. Ligar. Obfuit eo tempore plurimum Reipubl. con-
sulum sive stultitiam sive malitiam dicere oportet, sive
utrumque.

Pro A. Client. Non dico, judices, hoc tempore, id quod
nescio, an dici oporteat illum majestatis esse damna-
tum.

Eneid. 4. En quid agam? rursusne precos irrisa priores
Experiar? Nomadumque petam coniubia sujplex,
Quos ego sum toties jam dignata maritos:
Iliacas igitur classes, atque ultima Teuorum
Jussa sequar?

Ibid.

Ibid. *Heu quid agat? quo nunc reginam ambire furentem.
Audeat affatis? & quæ prima exordia sumat?*

Cornelius Tacit. 20. *Censet literas Tiberii ad Senatum
scriptas, quas per Addubitationem exorditur, his verbis:
Quid scribam vobis P. C. aut quomodo scribam, aut quid
omnino non scribam hoc tempore, Dii me Deaque pejus per-
dant, quam perire me quotidie sentio, si scio.*

Schemate hoc passum utitur Cicero, ut in Ligariana: *Ita-
que quo me vertam, nescio.*

Verrin. ult. *Quid agam, judices? quo accusationis meæ
rationes conferam? quo me vertam?*

Pro Amer. *Quid primum querar? aut unde potissimum
ordiar? aut quod, aut a quibus auxilium petam? Decrumne
immortalium? populine Romani.*

Ibid. *Nec quomodo dicam, nec quomodo taceam, reperire
possum, &c.*

CAPUT XXXII.

COMMUNICATIO

est deliberatio cum aliis (auditore, adversario
vel judice.) *Græce dicitur Αὐανοίωσις, ut Act.
4. v. 19. Vos ipsi judicate, an justum sit in con-
spectu Dei vos potius audire, quam Deum.*

(Ita Petrus & Johannes respondent Sacerdotibus & Sad-
œcais, in Concilio ipsis ne docerent in nomine Jesu in-
terdicentibus. Ubi per ἀνανοίωσιν ipsorummet judicium
in consilium adhibent. *Quandocunque enim aut auditorem in
consilium adhibemus, aut ipatos adversarios consulimus, aut
cum judicibus quasi deliberamus, hæc ipsa deliberatio di-
citur Communicatio, Fab. lib. 9. e. 2. Huc refertur ἐπιλό-
πη permisso, cum videlicet auditori aliquid æstimandum
relinquimus, ut: Tuum est, Cæsar, qui pro multis sepe di-
xisti, quid nunc mihi animi sit, ad te ipsum referre. Cic.
pro Dejot.)*

Differt